

Työllisyyspalvelut siirtyvät kuntiin – mitä se tarkoittaa järjestöille ja osatyökykyisille?

Alkumusiikki

Miesääni:

Tämä on Vates välittää -podcast. Eri jaksoissa avaamme vammaisten ja osatyökykyisten henkilöiden työllistymiseen liittyviä ilmiöitä. Tervetuloa mukaan.

Vates välittää.

Jaana Pakarinen:

Minä olen **Jaana Pakarinen**, Vates säätiön toimitusjohtaja ja kanssani keskustelemassa tänään ovat selvityshankkeen työllisyysuunnittelija **Anne Kallio** ja hanketyöntekijä **Ruut Uurtimo**.

Anne on ollut Vatesissa aiemmin tutkijana toteuttamassa tutkimuksen kuntien työllistämisyksiköistä. Ruut tuli Annen avuksi kuntakokeiluhankkeeseen. Aluksi korkeakouluharjoitteluun ja myöhemmin työsuhteeseen. Ruut on tehnyt myös oman opinnäytetyönsä kuntakokeiluaiheesta. Anne ja Ruut, haluatteko esittäytyä ja kertoa vähän tarkemmin?

Anne Kallio:

Joo, kiitos! Olen Anne Kallio ja mulla on innovaatiotutkijatausta. Työllisyysasioiden pariin tulin muutama vuosi sitten tänne Vatesille. Ensin tarkastelin kuntien työllistämisyksiköiden näkökulmasta, ja nyt fokus on sitten siirtynyt tän hankkeen myötä kuntien työllisyyspalveluiden ja kolmannen sektorin väliin ja siihen vuorovaikutukseen.

Ruut Uurtimo:

Tosiaan kolmantena äänessä täällä on Ruut. Mä pääsin Vatesin kuntakokeiluihin keskittyvään hankkeeseen alunperin korkeakouluharjoitteluun viime vuonna helmikuussa. Mä oon opiskellut englanninkielisessä tutkinto-ohjelmassa vertailevaa sosiaalipolitiikkaa, ja mä olin kiinnostunut työllisyyspolitiikasta ja työllisyyspalveluista siinä opintojen aikana. Olin päättänyt kirjoittaa mun gradun näihin kuntakokeiluihin liittyen, kun mä sitten kuulin mun ystävältä, että Vatesilla on tällainen hanke käynnissä. Otin heti sitten innostuneena Anneen yhteyttä.

Jaana Pakarinen:

Anne, kun sä teit sitä tutkimushanketta kuntien työllisyyspalveluista, niin mitä havaintoja sä silloin teit?

Anne Kallio:

No oikeastaan tavoitteiden erilaisuus nousi yhtenä asiana esille. Ehkä se oli jopa hieman raflaavaakin, että työllisyyspalveluissa, työllistymispalveluissa tavoitteena ei olisi työllistyminen, mutta kun puhutaan tästä meidän kohderyhmästä, eli osatyökykyisistä henkilöistä, ja ehkä myös

pitkäaikaistyöttömistä, niin kaikkien kohdalla se ensimmäinen tavoite ei välttämättä ole sellainen nopea työllistyminen avoimille työmarkkinoille. Vaan se riippuu hyvin pitkälle yksilön omasta tilanteesta ja niistä omista tavoitteista, että mikä on realistista siinä kohdassa. Myös jonkinlaisena tabuna näyttäytyy ehkä se, että kunta olisi seurannut niin kutsuttua "Kela-listaa", eli näitä työmarkkinatuen kuntaosuuksia. Itselle jäi silloin vähän sellainen fiilis, että kaikkihan niitä seuraa. Mutta sitä ei oikein haluttu sanoa ääneen tai julkisesti myöntää. Tähän tietysti voi olla syynä myös työkalujen vähäisyys, että ei ollut kauheasti sellaista mittaria, mitä olisi voitu seurata. Ja tässäkin oli vaikuttavuus sanana tai myös tässä selvityksessä, niin kaikki haluaa sitä vaikuttavuustietoa. Mutta oikeastaan kuka sitä tietoa kerää vielä sillä tasolla, että pystyttäisiin sanomaan jotain, että joku palvelu olisi jotenkin absoluuttisesti vaikuttava? Ja vieläkin tässä on paljon puutteita. Ja se on aika lailla epärealistisesti ajateltu, että osatyökykyisten kohderyhmästä vaikka puolen vuoden palvelun jälkeen kaikkien olisi realistista työllistyä avoimille työmarkkinoille. Ja tähän pitäisi kehittää arviointiin erilaisia portaita kohti sitä työelämäosallisuutta, ja se mitä olen järjestöjen kanssa keskustellut niin kyllä erilaisia mittareita on olemassa, mutta ei ole sellaista niin kun yleistä, mitä vaikka palveluja ostavat tahot käyttäisivät tässä valtakunnallisessa arvioinnissa.

Jaana Pakarinen:

No se raporttihan valmistui keväällä 2022. Mitä sun mielestä tässä meidän toimintaympäristössä on muuttunut sen jälkeen? Miltä se tilanne nyt näyttää?

Anne Kallio:

Joo enää ei kysytä, että kumpaa tehdään. Että tehdäänkö elinvoimapalvelua vai sosiaalipalvelua, vaan se on aivan selkeä juttu, että kuntien näkökulmasta tehdään elinvoimaa ja sosiaalipalvelut ovat hyvinvointialueiden tehtävänä. Ja se mitä silloin oli ehkä niinku kaikkien kuntien osalta, tai jossain oli työllisyyspalvelut vielä sosiaalipalveluiden alla silloin keväällä 2022, niin nyt ne ovat siellä elinvoimapalveluissa tai omana hallinnollisena osanaan. Se mikä on nyt kiinnostavaa tässä TE 2024 -uudistuksessa, mikä astuu voimaan tammikuussa 2025, on uusi rahoitusmalli, joka ei enää palkitse kuntaa samalla tavalla kuin tää vanha "Kela-lista-ajattelu" siitä, että palveluissa oleminen olisi taloudellisesti kannustavaa kunnalle. Vaan ainoastaan tämä avoimille työmarkkinoille siirtyminen, tai sanotaanko, että pois työttömien listalta siirtyminen on se kannuste. Ja sitten jos mietitään osatyökykyisten henkilöiden kohderyhmää, niin tämä on epärealistinen tavoite suoraan. Toki kaikki ihmiset jäävät sinne kuntiin, he asuvat siellä ja heidän sosiaalinen piiri on siellä. Niin edelleen he ovat myös kunnissa, vaikka olisivat hyvinvointialueen asiakkaita.

Jaana Pakarinen:

No Anne, jos jatketaan tästä vielä, niin mitä sä arvelet, että minkälaisia vaikutuksia tällä voi olla kuntien päätöksentekoon, kun tää rakenne muuttuu kuitenkin näin paljon ja ihmisiä on siellä työllisyyspalveluissa ja näin, niin mitä se tarkoittaa kuntien päätöksenteossa?

Anne Kallio:

Nyt on todella kuuma peruna se, että miten kunnat optimoi ja tekee niitä valintoja. Miten kunnissa käytetään ne olemassa olevat resurssit työllisyyspalveluiden osalta näiden niin kun työstätyöhön poluttamisten, alle 100 päivää työttömänä olleiden osalta ja pidempään työttömänä olleiden ja osatyökykyisten osalta? Ja nyt myös kuntapäätöksenteossa kyllä tarvitaan sellaista pitkäjänteisempää näkemystä, että pystytään pureutumaan myös siihen pitkäaikaistyöttömyyden, niin kutsuttuun kovaan ytimeen. Että ei ehkä niinku tuijoteta vaan sitä työllisyysmittaria, vaan katsotaan myös siinä sitä pitkäaikaistyöttömyyden kehitystä. Ja todella odotan ja kaipaan erilaista

ajattelua ja innovaatioita kunnilta, että miten erilaisilla malleilla pystytään ratkaisemaan tätä pitkäjänteisesti. Kyllähän tässä korostuu yhdyspintatyö ja sen onnistuminen, että miten kunnan ja hyvinvointialueen toimijat toimii yhteen.

Jaana Pakarinen:

Hankkeen keskiössä on järjestöjen ja kuntien rooli työllisyydenhoidossa ja työllisyyteen liittyvässä kokonaisuudessa. Järjestöt toimii eri sektoreilla eri tavoin ja niiden rooli on tärkeä sekä kansalaistoimijoina että toisaalta palvelujen tuottajina julkisen sektorin kumppaneina ja palvelupaletin täydentäjinä. Ja tää roolihan on nyt selkeästi vahvistumassa. Varsinkin sosiaali- ja terveysalan järjestöt tekee tärkeää työtä, kun ne täydentää palvelutarjotinta ja vastaa nimenomaan siihen alueelliseen palvelujen tarpeeseen. Ruut, sä oot ollut oikeastaan niinku sitä kenttätöitä tässä hankkeessa tekemässä, niin mikä sun näkemys on siitä, että millä tavalla tää järjestöjen kahdenlainen rooli nyt näkyy siellä kuntien työllisyyspalveluissa? Että miltä tilanne näyttää nyt tällä hetkellä teidän selvityksen valossa?

Ruut Uurtimo:

Me ollaan tosiaan Annen kanssa tässä haastateltu puhelimitse viittäkymmentä järjestöä eri kuntakokeilualueelta, ja näiden haastattelujen perusteella se järjestöjen erityinen vahvuus on sellainen kokonaisvaltainen ja yksilökeskeinen lähestymistapa. Eli pystytään niinku joustamaan ihmisen tarpeiden ja niiden yksilöllisten vahvuuksien mukaan. Ja tätä pidetään järjestöissä ehdottomasti sinä työn ytimenä. Tässä näkyy myöskin se, että järjestöillä on erilainen rooli verrattuna viranomaisiin. Järjestöt pystyy usein tukemaan eri elämän osa-alueilla. Viranomaistyössä saattaa tulla ne eri yksikköjen raja-aidat vastaan, eikä ihmistä pystytä saattaen ohjaamaan sinne toisen palvelun piiriin.

Mutta järjestöt korostivat sitä, että he tunnistaa sen, että näiden hankalien tilanteiden taustalla voi olla tosi monen tyyppisiä asioita. Ja että pystytään tukemaan, oli siellä taustalla sitten sitä talouden selvittelyä tai läheisen kuolema tai pelko siitä, ettei vaikka uskaltaudukaan sitten paikalle työhaastatteluun.

Anne Kallio:

Joo ja me ollaan oltu yhteydessä myös kuntakokeilujen vetäjiin, ja sieltä tulee myös sitä, että aluettain voi olla tosi isokin vaihtelu, että miten tehdään yhteistyötä tai kuinka paljon ylipäätään kolmas sektori on mukana työllisyydenhoidossa. Se riippuu paljon muista toimijoista ja palveluntuottajista mitä alueella on. Ja toki myös ehkä työttömien tarpeista.

Ruut Uurtimo:

Kyllä kyllä. Tosiaan olen sen graduni kanssa tästä aiheesta tehnyt, niin sieltä tuli sellainen jotenkin iloinen, positiivinen viesti, että kunnat näkee järjestöjen kansalaistoiminnan kyllä arvokkaana ja tunnistaa sen järjestöjen erityisen roolin työllisyydenhoidossa. Järjestöt kuvattiin muun muassa innovatiivisina, kansalaisia lähellä olevina toimijoina. Ja osassa kunnista on keksitty keinoja hyödyntää nimenomaan nää järjestöjen vahvuudet siinä kansalaistoimintaroolissa.

Jaana Pakarinen:

Ja siitä päästään oikeastaan aika hyvin tähän hirvittävän isoon muutokseen, joka kuntakentällä on nyt tällä hetkellä tapahtumassa. Että kun kaikki muuttuu. Hyvinvointialueilla käynnistyy ne omat toimintonsa, kunnilta siirtyy tehtäviä hyvinvointialueille ja sitten taas kuntiin siirtyy tehtäviä työvoimapolveluista. Mitä mieltä te olette, millaisia muutosvoimia nyt järjestöihin nimenomaan

näiden muutosten keskellä kohdistuu? Ruut tossa jo vähän avasikin niitä asioita, mutta jos te meette ihan niinku yksilöidysti, niin miltä ne muutokset näyttää?

Anne Kallio:

No välillisesti järjestöihin tietysti vaikuttaa myös ne isot muutokset. Ja miten ne jo siellä ihan työntekijätasolla vaikuttaa siellä kunnissa, että se on ihan oma, tosi iso kokonaisuutensa, että missä kohtaa tulee sitä energiaa ja tilaa ylipäättään ajatella palveluntuottajia ja kilpailutuksia ja muuta. Mutta se mikä on ollut pidempään jo huomattavissa, niin kyllä kunnissa on oltu siirtymässä näistä yleisistä toiminta-avustuksista ostopalveluihin ja kilpailutuksiin.

Ruut Uurtimo:

Kyllä vaan ja sitten yksi semmoinen iso uudistus on tietysti tää palkkatukiudistus, joka muuttaa monien järjestöjen toimintamahdollisuuksia isosti. Palkkatukiudistuksen myötä järjestöjen toimintaa tarkastellaan yhä tiukemmin sen taloudellisen toiminnan kautta, ja sitten sen kautta, että voiko järjestöjen toiminnalla olla kilpailua vääristäviä vaikutuksia.

Jaana Pakarinen:

No mitä sitten, jos ajatellaan näitä nimenomaan työllistymistä edistäviä järjestöjä, niin miten nää muutokset teidän mielestä näkyy nimenomaan niissä?

Ruut Uurtimo:

No gradun aineiston perusteella oli selvää se, että järjestöt kamppailee rahoituksen vähäisyyden ja rahoituksen epävarmuuden kanssa. Ja tästä syntyy painetta kerätä ne resurssit toimintaan nimenomaan myymällä palveluja. Ja todellakin tässä hankkeessa on käynyt monessa kohtaa se ilmi, että tää yhtäaikainen palkkatukiudistus ja sote-uudistus luo suurta epävarmuutta rahoituksen suhteen järjestöissä, jotka työllisyyspalveluja tuottaa tai työllisyyttä edistää. Toisaalta myös tämän TE 2024 -uudistuksen vaikutukset ovat semmoisia, mitkä mietityttävät järjestösektorilla ja nämä kaikki yhdessä, kerääntyvä paine, niin gradun perusteella järjestöt näkee sellaisen paineen, että tarvitaan niin kun osaamista semmoisilla osa-alueilla, missä ei ehkä aiemmin ole järjestötoimijoille perinteisesti ne panokset ollut. Eli esimerkiksi markkinoinnissa ja muutenkin ulkoisessa viestinnässä, osaamisessa ja rahavirtojen entistä tarkemmassa hallinnassa ja sitten myöskin sitä, että vieläkin ammattimaisemmin pitäisi palveluja kyetä tuottamaan.

Anne Kallio:

Järjestöiltä halutaan vaikuttavia, ammattimaisia palveluita, mutta ei ole kuitenkaan ihan selvää, että ollaanko niistä halukkaita maksamaan järjestöille. Niukoilla resursseilla on vaikea tuottaa laadukkaita ja ammattimaisia palveluita. Toisaalta se kansalaistoiminnan arvo kyllä tunnustetaan, mutta kaikkien paineiden keskellä ja niukentuvassa rahoitustilanteessa herää kysymys, että riittääkö resurssit ja työaika myös siihen vahvaan kansalaistoimintarooliin.

Ruut Uurtimo:

Joo, just näin. Ja näiden lisäksi yksi haaste järjestökentällä on hajanaisuus, eli on paljon pieniä toimijoita, jotka tekee tärkeitä työtä, mutta sitten kun järjestetään tällaisia isokokoisia palvelujen kilpailutuksia, niin siinä kohtaa järjestöjen pitäisi pystyä kokoamaan voimia, että pystyttäisiin sitten vaikka yhdessä osallistumaan näihin kilpailutuksiin. Ja tää korostuu ehkä varsinkin hyvinvointialueiden osalta, koska siellä palveluita pitäisi pystyä tarjoamaan hyvin luultavasti koko sillä hyvinvointialueella. Ja tää on aika iso alue maantieteellisesti sitten pienille järjestötoimijoille.

Yksi tulevaisuuden mahdollinen kehityssuunta on sellainen, että järjestökenttä sitten polarisoituu. Elikkä olisi niinku selvästi kansalaistoimijat ja selvästi sitten palveluntuottajaorganisaatiot, ja tässä kohtaa sitten se uhkakuva on se, että järjestöjen keskeiset vahvuudet työllisyyden hoidossa ehtyy. Eli jos palvelut pitää konseptoida ja laittaa tarkka hinta ja resurssit palvelulle, ja sitä sitten ikään kuin monistetaan jokaiselle asiakkaalle samanlaisena, niin siinä ei päästä hyödyntämään sitä joustavuutta ja yksilöllisyyttä, joka järjestöjen niinku ytimessä on ollut. Toisaalta sitten taas asiakkaat voivat saada joltain osin myöskin parempaa palvelua, laadukkaampaa palvelua, kun kriteerit asetetaan tarkemmin. Eli täähän on vähän tällainen, niin kun jotain hyvääkin ehkä, jos paljon huonoa. Ja järjestöt saattaa näiden tuloksena sitten suunnata palvelutarjontaa uudelleen tai kohdistaa eri tavalla. Esimerkiksi palkkatuki uudistuksen myötä järjestöt saattaa etsiä uusia kanavia tehdä tätä työllistymistä edistävää työtä, eli palkkatukipaikkoja ei välttämättä pystytty tarjoamaan entisellä volyyymilla, mutta ehkä löydetään sitten uusia reittejä.

Anne Kallio:

Tää olisi kyllä toiveessakin, että löydetäisiin ehkä myös niitä uusia rahoitusmalleja ja uusia tapoja tukea ihmisiä kohti työelämää. Kyllä näissä muutoksissa voi olla jopa sekin, että osa järjestöistä joutuu laittamaan lapun luukulle ja lopettamaan sen palvelun tuottajana toimimisen. Pahimmassa tapauksessa myös kohderyhmän palvelut vähenevät, että pitäisi olla näissä muutoksissa myös mielessä se, että tämä nyt poistuu, mutta mitä tälle ihmisryhmälle tulee sitten jatkossa? Minkälaisia palveluita tai miten heitä autetaan eteenpäin?

Jaana Pakarinen:

Kunnillahan säilyy jatkossakin juuri se hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä. Ja nyt jos yritetään yhdistää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävää siihen elinvoiman ja elinkeinoelämän palvelemiseen, niin miten teidän selvityksessä on tää näkynyt? Tää tämmöinen merkillinen yhdistelmä, ja mikä tuntuma teillä on, että miten osatyökykyisten henkilöiden työllistymisen edistäminen pärjää tässä kuntien tehtävien sisällöissä?

Anne Kallio:

No kyllä se varmaan aika haasteellista on. Se vaatii aika paljon keskustelua ja jumbppaa myös kunnissa. Ehkä haluaisin korostaa sitä, että se on kunnillekin niin iso muutos tämä, että täytyy vaan osallistua niihin keskusteluihin siellä kuntapäätöksenteossa, että myös osatyökykyisten työllistyminen säilyisi siellä, ettei lähdetä nyt niinku liian yksioikoisesti vaan kohti sitä elinvoimaa ja yritysten tukemista. Kuitenkin myös se osaava työvoima on sellainen asia, mikä yritystenkin päätöksiin vaikuttaa. Ja kunnissa tietysti tämä ennaltaehkäisevä terveyden ja hyvinvoinnin tehtävä on sellainen kiinnostava asia järjestöjen kannalta, mutta täytyy muistaa, että tää on tosi laaja kokonaisuus. Työikäiset ja työllisyyden edistäminen on vain yksi osa sitä, ja siihen samaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen kokonaisuuteen kuuluu kohderyhmiä vauvoista vaareihin.

Jaana Pakarinen:

Anne, tähän oot tehnyt yhteistyötä oikeusministeriön kanssa, että minkälaista tää yhteistyö on ollut?

Anne Kallio:

Joo eli hankkeessa on tehty yhteistyötä oikeusministeriön *Vapaa! – Fri!* -hankkeen kanssa, ja siellä selvityksessä on ollut kohteena nimenomaan järjestöt kansalaistoimijoina. Ja sitten lisättynä neljännen sektorin toimijoita, mikä on nouseva trendi. Ja siihen kuntayhteistyöhön, että mikä tän kansalaistoiminnan ja kuntayhteistyön tilanne on. Ja tota siinä missä siellä on tää

kansalaistoimintarooli, niin tota me ollaan täydennetty sitä palveluntuottajan roolilla ja osallistuttu toistemme tilaisuuksiin.

Ruut Uurtimo:

Niinpä, ehkä vaan mitä tähän vielä lisäisin, niin se, että tarvitaan semmoista tosi pitkälle verkostoitunutta toimintaa, että alueellisesti niillä järjestöillä olisi mielekäs rooli siellä kunnan hyvinvoinnin ja elinvoiman edistämässä. Eli sama järjestö voi toimia arvopohjaisesti siellä kansalaisyhteiskunnassa, mutta myös työllistää osatyökykyisen henkilön järjestönsä toimintaan. Ehkä tulevaisuudessa ei kannata katsoa niin tiukasti sitä sektoria, eikä myöskään järjestöjen osalta, vaan nimenomaan nähdä yhteistyömahdollisuus ja oma paikka alueellisessa ekosysteemissä sen kautta, että mitä pystytään tähän tuomaan.

Jaana Pakarinen:

Joo, mielenkiintoista. Kun me ollaan tehty näitä työllistymisen edistämisen hommia tuolla meillä Vatesissa, niin mä olen havainnut, että sekä nyt aikaisemman tutkimuksen että nyt tässä käsittelyssä olevan selvityksen aikana nousee aina vaan yhä enemmän esiin termi *työllisyyden ekosysteemit*. Voitteko te ihan tähän lopuksi vielä selvittää, että mistä ihmeestä tässä asiassa on kysymys?

Ruut Uurtimo:

Joo no toi työllisyyden ekosysteemi on semmoinen Suomessa lähivuosina vakiintunut termi. Sillä kuvataan tällaista verkostomaista yhteistyötä eri toimijoiden kesken tässä työllisyyden edistämässä. Ja työllisyydenhoito tosiaan nyt on tällainen politiikan aloja ja sektoreita halkova kokonaisuus, eli tällä ekosysteemin käsitteellä on sitten haluttu tuoda esiin sitä toimivan yhteistyön ja verkottumisen merkitystä.

Anne Kallio:

Tän ekosysteemi-termin lähdehän on tota innovaatiopuolella, ja oma tausta on sieltä innovaatiotutkimuksesta, ja tuota vähän on ollut myös pureskelua siinä, että miten tätä ekosysteemiä on alettu käyttää työllisyyden hoidossa. Siinä missä se ehkä innovaatiopuolella on perusluonteeltaan dynaaminen, orgaaninen, itseohjautuva tai itse uudistuva, niin millä tavalla se istuu sinne kentälle, missä on keskeisessä roolissa viranomaistehtävät. Mutta tota mitä enemmän tätä nyt pureskelee, niin kyllä se nyt tuntuu sitä sopivammalta vertauskuvalta ja tota hyvin se tuntuu istuvan myös siihen, kun me selvitetään sitä kolmannen sektorin roolia. Ja toki kolmannen sektorin rooli työllisyyden ekosysteemeissä ei ole samanlainen joka alueella, joten myös näissä alueellisissa ekosysteemeissä on niinku tärkeä tärkeä aina niin kun luoda se oma paikka kullekin ekosysteemille. Ja tota mainitsen tässä vielä tuon Vaasan työllisyyden ekosysteemin, jossa on käsittääkseni ensimmäisenä Suomessa alettu systemaattisesti rakentaa ekosysteemiä vuodesta 2020 tän työllisyyden hoidon ympärille.

Ruut Uurtimo:

Joo Anne tuossa mainitsikin just tän alueelliset ekosysteemit ja ne erilaiset roolit, niin me päästään itse asiassa tässä hankkeessa nyt vähän pureutumaan tähän vielä paremmin tässä kevään aikana. Eli mitä me tehdään on, että me hahmotetaan muutamalla alueella yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa tätä työllisyydenhoidon ekosysteemiä. Ja selvitetään siellä, että millainen roolijärjestöillä on ja mitä se voisi tulevaisuudessa olla siten, että turvataan palveluiden vaikuttavuus ja yhdenvertaisuus siellä alueella.

Anne Kallio:

Ja yksi sellainen tosi kiinnostava asia tän ekosysteemien osalta voisi olla myös arvioinnin ja mittaroinnin laajentaminen ekosysteemitasolle. Et sen sijaan, että tuijotetaan vaan työllistymisiä, ekosysteemissä tulisi olla sellaisia mittareita, koska siellä on myös erilaisia rooleja, erilaisia tehtäviä, niin jokaisella roolilla ei voi olla samanlainen mittari tai sitä onnistumista ei voi mitata ihan täysin samoilla mittareilla. Vaan että miten päästäisiin kiinni siihen, että arvioidaankin sen ekosysteemin onnistumista tässä työllisyyden hoidossa? Ja uskon, että pitkässä juoksussa tällä voisi olla kestävämpiä vaikutuksia myös kuntatalouteen ja niihin paljon puhuttuihin kuntien työmarkkinatukiosuuksiin.

Jaana Pakarinen:

Ja hankkeen etenemisestä, muun muassa ekosysteemiajattelusta ja muusta, niin saa tietoja Vatesin nettisivuilta jatkossakin. Kiitoksia tosi paljon Anne ja Ruut Vates-säätiöstä!

Ruut Uurtimo:

Kiitos!

Anne Kallio:

Kiitos!

Loppumusiikki ja miesääni:

Vates välittää.